

Prova lliure per obtenir el títol de graduat/ada en educació secundària obligatòria

Pauta de
correcció

Àmbit social

Convocatòria 2/2026

Cognoms i nom _____

DNI/NIE/Passaport _____

Data _____

INSTRUCCIONS

- Teniu dues hores per fer la prova.
- Abans de començar la prova, empleneu les dades personals a la portada.
- Llegiu atentament cada pregunta abans de contestar-la.
- Responen cada pregunta tan bé com pugueu i en l'espai corresponent.
- A continuació passeu a la pregunta següent.
- Si us equivoqueu, ratlleu la resposta equivocada i marqueu clarament la nova resposta.

Generalitat
de Catalunya

1. Llegiu els textos següents sobre els objectius de desenvolupament sostenible que trobem als webs institucionals (Organització de les Nacions Unides, Govern d'Espanya i Generalitat de Catalunya) i responeu les preguntes.

Al web de l'Organització de les Nacions Unides (ONU)

El 2015 l'ONU va aprovar l'Agenda 2030, sobre el desenvolupament sostenible. Es va crear per donar als països i a les seves societats l'oportunitat perquè emprenguessin un nou camí que millorés la vida de totes les persones, sense deixar ningú enrere.

L'Agenda compta amb 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS), que estableixen que per erradicar la pobresa calen estratègies que fomentin el creixement econòmic i abordin una sèrie de necessitats socials com l'educació, la sanitat, la protecció social i les perspectives de treball, alhora que es combat el canvi climàtic i es protegeix el medi ambient.

Els 17 ODS estan integrats: reconeixen que l'acció en una àrea afecta els resultats en altres, i que el desenvolupament ha d'equilibrar la sostenibilitat social, econòmica i ambiental. Els països —membres de l'ONU— s'han compromès a prioritzar el progrés dels més endarrerits.

Traducció i adaptació del web de la [ONU](#)

Al web del Govern d'Espanya

Els objectius de desenvolupament sostenible (ODS) han estat redactats en un procés de consulta internacional sense precedents, coordinat per l'Organització de les Nacions Unides, que va començar el 2012 i va finalitzar el setembre del 2015 amb l'anunci formal a l'Assemblea General de les Nacions Unides.

L'Agenda 2030 gira entorn de cinc eixos centrals: planeta, persones, prosperitat, pau i aliances [...]. Està integrada per 17 objectius de desenvolupament sostenible i 169 fites. Aquests objectius i fites suposen un nou repte de la comunitat internacional per aconseguir erradicar la pobresa, estendre l'accés als drets humans, i assolir un desenvolupament econòmic global sostenible que sigui respectuós amb el planeta i els recursos que ofereix.

Traducció i adaptació del [web del Ministeri de Treball i Economia Social](#)

Al web de Medi Ambient i Sostenibilitat (Generalitat de Catalunya)

Els 17 objectius de desenvolupament sostenible (ODS) —objectius universals, integradors i ambiciosos— són els que guien la implementació de l'Agenda 2030 de l'Organització de les Nacions Unides per al Desenvolupament Sostenible, aprovada el 25 de setembre del 2015.

Les temàtiques que aborden van des de la pobresa, la fam, la pau, la salut, l'educació, les desigualtats, la inclusió, la prosperitat econòmica, la protecció del planeta, la lluita contra el canvi climàtic, les ciutats i els territoris, l'energia, el consum i la producció sostenibles, i la governança.

Els ODS són el resultat d'un procés de negociació que es va dur a terme després de la Cimera de Rio (2012), que partia de l'experiència adquirida amb els objectius de desenvolupament del mil·lenni.

Adaptació del [web del Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica](#)

a) Digueu què són els ODS. [1 punt]

Els ODS són...

Resposta oberta, conceptes clau que cal incloure.

- 1) **un conjunt d'objectius**
- 2) **relacionats amb el desenvolupament sostenible**
- 3) **coordinats per l'Organització de les Nacions Unides a partir d'una consulta internacional**
- 4) **per lluitar contra la pobresa i afavorir el desenvolupament sostenible i igualitari**

b) Quina finalitat tenen? [1 punt]

Els ODS es van crear per... millorar la vida de totes les persones, sense deixar ningú enrere. El text diu: «donar als països i a les seves societats l'oportunitat perquè emprenguessin un nou camí que millorés la vida de totes les persones, sense deixar ningú enrere».

c) Digueu si l'afirmació següent és certa o no, i per què: «Els 17 ODS han estat creats exclusivament per l'Organització de les Nacions Unides (ONU)». [1 punt]

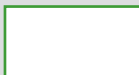
No és certa.

Els ODS es van crear en un procés de consulta internacional sense precedents, coordinat per l'Organització de les Nacions Unides, que va començar el 2012 i va finalitzar el setembre del 2015 amb l'anunci formal a l'Assemblea General de les Nacions Unides.

2. Digueu a quins objectius de desenvolupament sostenible corresponen les definicions següents. [4 punts; 1 punt per encert]

Font de la imatge: web [ResearchGate](#)

És un objectiu fonamental de l'Agenda 2030 per al Desenvolupament Sostenible. La pobresa té moltes dimensions i causes. Entre les causes hi ha la desocupació, l'exclusió social i l'alta vulnerabilitat de certes poblacions davant de desastres, malalties i altres fenòmens que els impedeixen ser productives. L'augment d'aquest fenomen és perjudicial per al creixement econòmic, i provoca inestabilitat i conflictes.

4

El progrés cap a una educació de qualitat ja era més lent del que era necessari abans de la pandèmia, però la covid ha tingut impactes devastadors. Sense mesures addicionals, es calcula que 84 milions de nens i joves no assistiran a l'escola d'aquí al 2030 i aproximadament 300 milions d'estudiants no tindran les habilitats bàsiques necessàries per tenir èxit a la vida.

7

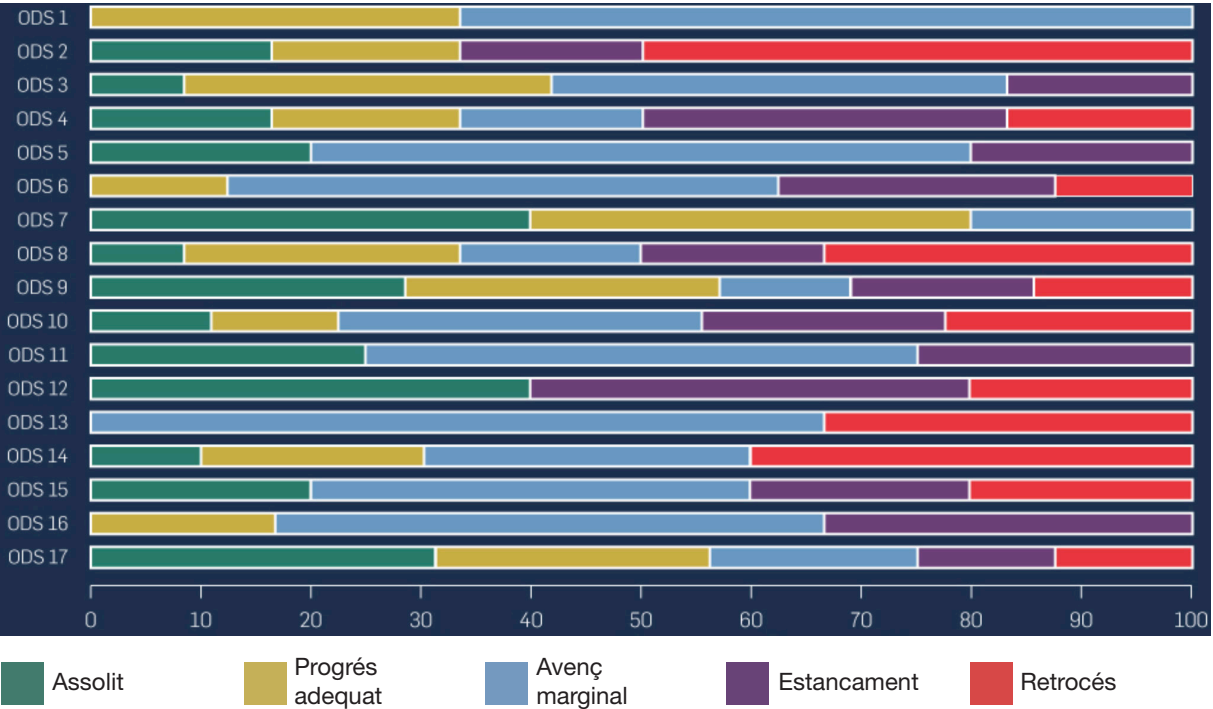
Es vol garantir l'accés a una energia neta, clau per al desenvolupament social. El món continua avançant per assolir les metes d'energia sostenible, però no prou ràpid. Durant dècades, els combustibles fòssils com el carbó, el petroli o el gas han estat les fonts principals d'energia elèctrica.

14

Aquest objectiu pretén conservar i utilitzar de manera sostenible els oceans, els mars i els recursos marins. Els oceans són intrínsecs a la nostra vida a la Terra i regulen el sistema climàtic mundial. Cobreixen tres quartes parts de la superfície terrestre, contenen el 97 % de l'aigua de la Terra i representen el 99 % de l'espai vital del planeta per volum.

3. Al gràfic següent es mostra com evoluciona la implementació dels diferents ODS. Indiqueu el nom de dos objectius que s'estan assolint de manera correcta i dos que no estan seguint una bona evolució. Argumenteu per què els heu triat. [4 punts; 1 punt per encert justificat; 0,5 punts per encert no justificat]

AVALUACIÓ DEL PROGRÉS DELS 17 ODS EN FUNCIÓ DE LES METES
AVALUADES PER OBJECTIU (%)

Gràfic extret del web del [Pacte Mundial de l'ONU](#)

Objectius que s'estan assolint de manera correcta	Objectius que no estan seguint una bona evolució
Nom i número dels objectius: 7, 9, 12 i 17 Argumentació: <i>Resposta oberta.</i> S'avalua la capacitat de l'aspirant d'interpretar correctament el gràfic. Per tant, es té en compte que triï objectius amb més presència de color verd i groc. Tot i que si s'argumenta una altra opció que demostrï que s'ha entès el gràfic també es donarà per bona. Per exemple, ODS 1 «no té estancament ni retrocés», o ODS 12 «tot i tenir un fort estancament i retrocés, és un dels objectius en què s'han assolit més metes».	Nom i número dels objectius: 2, 4, 8 i 12 Argumentació: <i>Resposta oberta.</i> S'avalua la capacitat de l'aspirant d'interpretar correctament el gràfic. Per tant, es té en compte que triï objectius amb més presència de color vermell i lila. Tot i que si s'argumenta una altra opció que demostrï que ha entès el gràfic també es donarà per bona. Per exemple, ODS 2 «és el que té més retrocés» o ODS 14 «tot i haver-se'n assolit una part, mostra un avenç marginal i un retrocés molt elevats».

4. Del gràfic anterior es pot extreure la informació de la taula següent.

Tipus de progrés	Percentatge
Objectiu assolit	17 %
Progrés adequat	18 %
Avenç marginal	30 %
Estancament	18 %
Retrocés	17 %

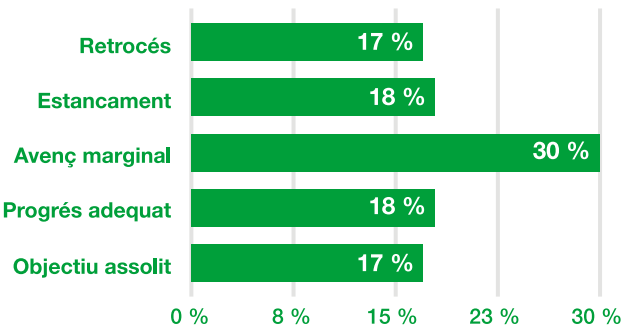
Convertiu aquestes dades en un gràfic de sectors, de barres o de columnes.

[3 punts; 1 punt per correcció del tipus de gràfic creat; 2 punts per correcció de dades]

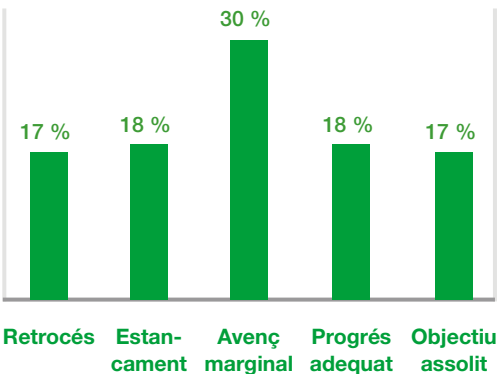
Resposta oberta. Valoreu com s'ha elaborat i si s'ha entès el tipus de gràfic.

AVALUACIÓ DEL PROGRÉS DELS 17 ODS EN FUNCIÓ DE LES METES AVALUADES PER OBJECTIU (%)

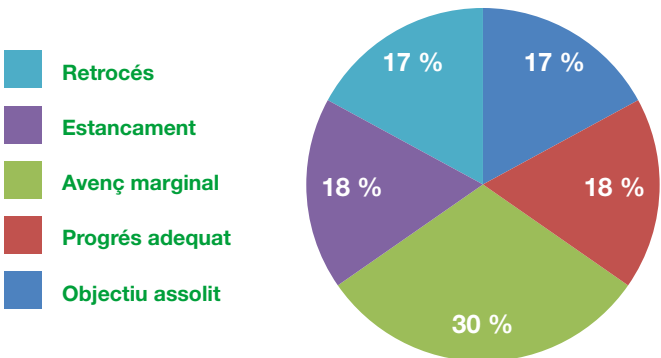
GRÀFIC DE BARRES

GRÀFIC DE COLUMNES

GRÀFIC DE SECTORS

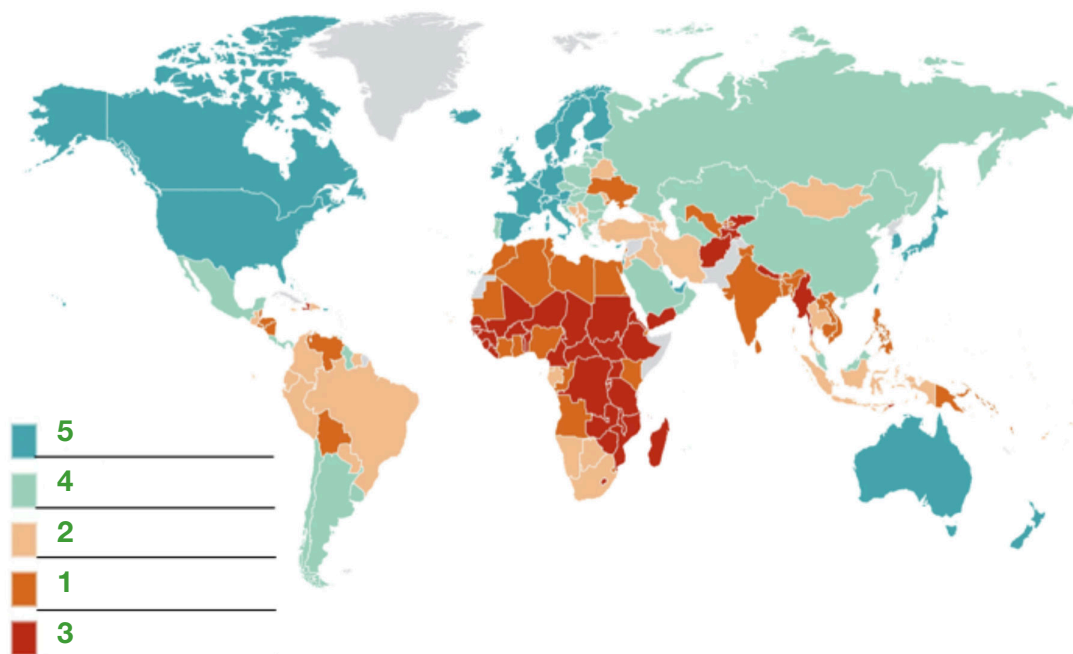
ODS 10. Reducció de les desigualtats

Com és sabut, la riquesa en el món està repartida de manera desigual i hi ha pocs països amb molta riquesa i molts països amb molta pobresa.

5. En aquest mapa del món hi ha els països agrupats en cinc nivells de riquesa, cada un amb un color diferent. Poseu el número que correspon al nivell de riquesa al color corresponent, d'acord amb la llegenda del mapa. Tingueu present que els nivells de riquesa no estan endreçats per quantitat. [2,5 punts; 0,5 punts per encert]

Número	Nivell de riquesa
1	Entre 1.500 \$ i 3.840 \$ per habitant
2	Entre 3.840 \$ i 8.000 \$ per habitant
3	< 1.500 \$ per habitant
4	Entre 8.000 \$ i 22.700 \$ per habitant
5	> 22.700 \$ per habitant

PIB PER CÀPITA, EN DÒLARS, 2020

Dades extretes del [FMI](#)
Font de la imatge: web [reddit](#)

Una de les anàlisis històriques més rellevants que té com a premissa les desigualtats és el **materialisme històric**. Es tracta d'una teoria d'anàlisi proposada per Karl Marx (1818-1883) i Friedrich Engels (1820-1895) que comprèn la història humana des del punt de vista de la lluita de classes socials per controlar els mitjans de producció.

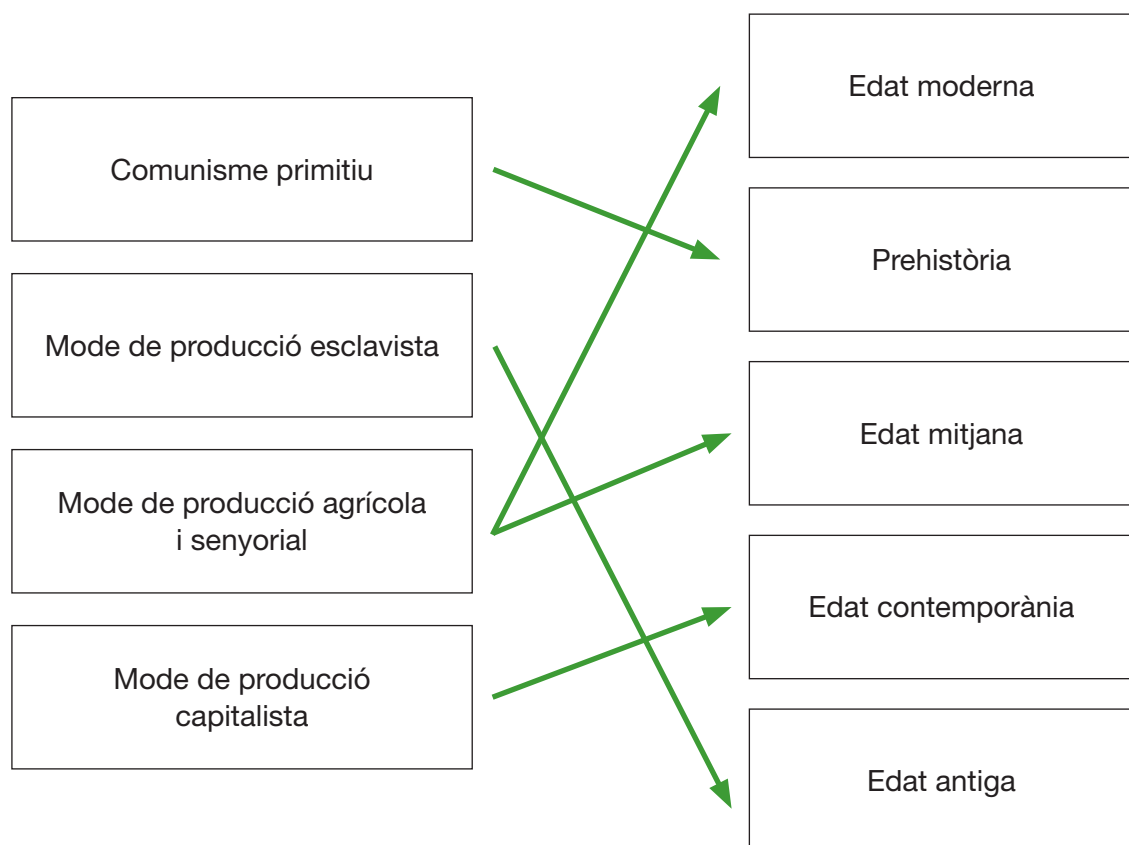
Des del punt de vista marxista, la història és la història de la lluita de classes. En aquest sentit, les revolucions s'expliquen pel conflicte entre dues o més classes socials que intenten apoderar-se dels mitjans de producció i establir així un sistema econòmic d'acord amb els seus desitjos i necessitats.

Per a Marx i Engels, la contradicció entre els que fan la feina i els que administren l'economia és el motor de la història: és el que ha empès des d'èpoques antigues el canvi en les nostres societats.

Consideren que en la història humana es poden reconèixer diferents etapes segons els modes de producció predominants en cada període.

Text extret i traduït del web [concepto](#)

6. Relacioneu els modes de producció amb el període històric corresponent.
Tingueu en compte que un mode de producció es repeteix en dos períodes històrics.
[2,5 punts; 0,5 punts per encert de període històric]

El període del moviment obrer ve marcat per la lluita contra les desigualtats laborals i la reducció de la pobresa de la classe proletària. Durant aquest període el focus de les reivindicacions era la lluita contra el capitalisme. En aquesta lluita hi va haver dos corrents ideològics que van prendre una rellevància especial: el marxisme i l'anarquisme.

7. Indiqueu amb una creu quines de les característiques següents corresponen a la ideologia marxista i quines corresponen a la ideologia anarquista. [2 punts; 0,25 punts per encert]

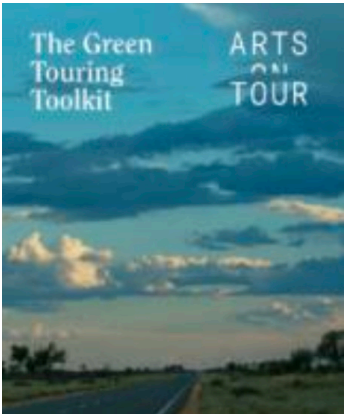
Característiques	Marxista	Anarquista
Rebutjaven l'autoritat de l'Estat.		X
Exaltaven la llibertat individual i la solidaritat social. Pretenien arribar a formar la dictadura del proletariat.	X	
Es declaren apolítics.		X
Rebutgen la propietat privada i defensen que l'Estat hauria de socialitzar la propietat.	X	
Proposen un model social basat en el contracte lliure entre els membres de la comunitat.		X
Normalment, són partidaris de l'acció violenta i dels sindicats revolucionaris.		X
Van liderar i dirigir l'Associació Internacional de Treballadors (AIT).	X	
Va ser la ideologia que va inspirar la Revolució Russa, el 1917.	X	

La funció essencial de l'art és ser una eina de transformació. A més, és una eina a través de la qual podem assolir cadascun dels 17 ODS, i demostra així la seva rellevància. A cada cantonada del món podem trobar projectes artístics que contribueixen a millorar la societat; projectes que ens parlen del poder transformador de l'art i del seu caràcter absolutament crucial en la construcció d'un món més just, equitatiu i sostenible.

Text adaptat i traduït del web [yorokobu](http://yorokobu.com).

8. Relacioneu cada un dels projectes que es presenten amb un dels 17 objectius de desenvolupament sostenible. [4 punts; 1 punt per encert]

ODS	Projecte The Politics of Food, Delfina Foundation (Londres, Regne Unit)
2	Delfina Foundation promou un programa d'exposicions i residències artístiques per qüestionar la «producció, consum i distribució» del menjar sota el títol The Politics of Food. Més de 90 residències artístiques al llarg de gairebé una dècada amb propostes com les del duet artístic Cooking Sections, amb el seu treball <i>The Empire Remains Shop</i>, sobre la influència colonial en la distribució desigual de l'accés al menjar al món. <i>CLIMAVORE: Seasons Made to Drift</i> Web Cooking Sections
	
ODS	Projecte Five Cowries Arts Education Initiative (Lagos, Nigèria)
4	Mentre les assignatures artístiques estan cada cop més amenaçades a les escoles, el projecte Five Cowries Arts Education Initiative ha millorat els nivells d'alfabetització de la ciutat nigeriana de Lagos, i ha disminuït l'absentisme escolar gràcies a una educació artística que aprofita la creativitat com a eina pedagògica més enllà de la creació artística. Harivansh, Ibadan Web Five Cowries
	

ODS	<i>The Green Touring Toolkit</i> del projecte Arts on Tour (Nueva Gales del Sur, Australia)	
7	Els australians del projecte Arts on Tour han decidit desenvolupar <i>The Green Touring Toolkit</i>, una guia senzilla perquè les gires artístiques es converteixin en un exemple de transició energètica i contribueixin a reduir les emissions. Projecte Arts on Tour <u>Web Arts on Tour</u>	

ODS	Projecte Island Connect Residency (Internacional)	
15	Quan parlem d'ecosistemes terrestres solem pensar en territoris continentals habitats. Probablement, els pols, els deserts o les illes no siguin els primers hàbitats que ens venen al cap. El projecte Island Connect Residency promou, a través de residències artístiques, la revaloració de les illes com a espais habitats i, per tant, creatius. Projecte Island Connect Residency <u>Web Island Connect</u>	

ODS 13. Acció pel clima

1. Ompliu els espais en blanc del text sobre la presentació de l'ODS 13 amb les paraules del requadre. Tingueu en compte que hi ha més paraules que espais en blanc. [8 punts; 0,5 punts per encert]

climàtic – continents – emissions – disminuint – causes – catastròfiques – preparats – temperatures – efectes – objectiu – escalfament – sostenible – conseqüències – avenços – urgents – l'escassetat – humanes – global – zero – conflictes – canvi – països

El canvi climàtic afectarà totes les persones de tots els països de tots els **continents** (1) d'alguna manera. S'acosta un cataclisme climàtic i no estem **preparats** (2) per a les possibles **conseqüències** (3) d'aquest fenomen.

El canvi climàtic es deu a les activitats **humanes** (4) i amenaça la vida a la Terra tal com la coneixem. Amb l'augment de les **emissions** (5) de gasos d'efecte hivernacle, el canvi climàtic evoluciona a un ritme molt més ràpid del que es preveia. Els **efectes** (6) poden ser devastadors i poden provocar fenòmens meteorològics extrems i canviants, així com la pujada del nivell del mar.

Si no es controla, el canvi climàtic engegarà a rodar molts dels **avanços** (7) aconseguits en matèria de desenvolupament en els últims anys. També provocarà migracions massives que derivaran en inestabilitat i guerres.

Per limitar l'escalfament **global** (8) a 1,5 °C per sobre dels nivells preindustrials, les emissions ja haurien d'estar **disminuint** (9) i necessiten reduir-se gairebé a la meitat el 2030. Tot i això, estem molt lluny d'assolir aquest **objectiu** (10).

És crucial prendre mesures **urgents** (11) i transformadores que vagin més enllà de simples plans i promeses. Això exigeix augmentar les ambicions, abastar economies senceres i avançar cap a un desenvolupament resiliència al clima, alhora que es traça una trajectòria clara per aconseguir **zero** (12) emissions. El temps s'acaba i cal prendre mesures immediatament per evitar conseqüències **catastròfiques** (13) i garantir un futur **sostenible** (14) per a les generacions que venen.

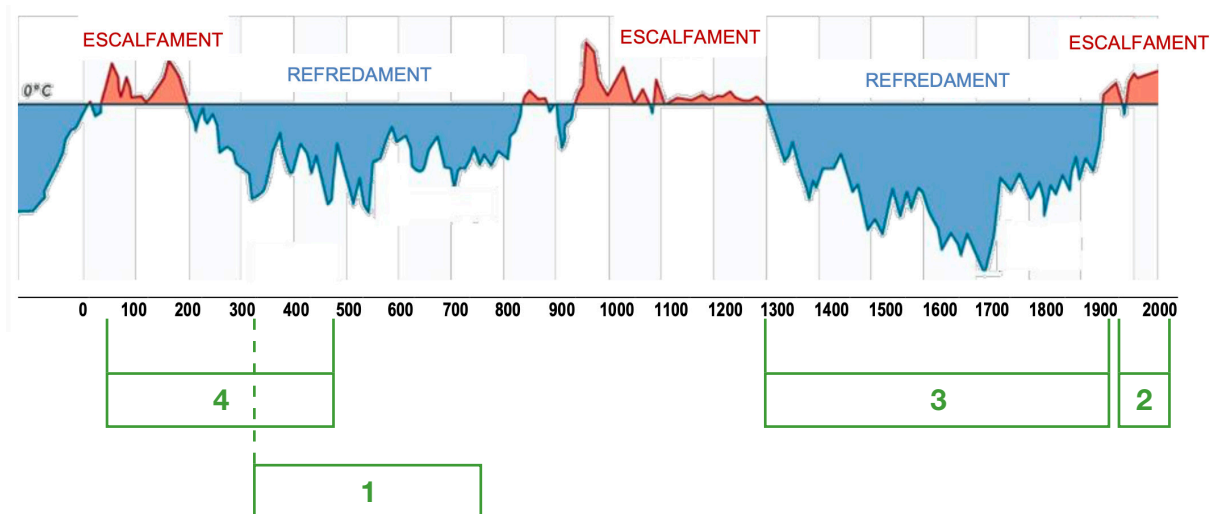
Si no es controla, els efectes del canvi climàtic elevaran la temperatura mitjana mundial per sobre dels 3 °C i afectaran negativament tots els ecosistemes. Ja es pot observar com el canvi climàtic pot intensificar tempestes i catàstrofes, i fer que amenaces com **l'escassetat** (15) d'aliments i aigua es converteixin en realitat i desemboquin en **conflictes** (16). Quedar-nos de braços plegats ens sortirà molt més car que adoptar mesures d'acció immediata.

Adaptació del [web de l'ONU](#).

Al llarg de la història, el clima ha estat un factor determinant en l'evolució de civilitzacions. Des de la desaparició de la civilització maia fins a les crisis agrícoles a l'edat mitjana provocades per la petita edat de gel, els canvis climàtics han alterat les condicions de vida i han provocat migracions, guerres i innovacions tecnològiques.

2. Situeu en el cronograma els períodes històrics següents. [4 punts; 1 punt per encert]

1. Civilització maia (300-900 dC)
2. Canvi climàtic antropogènic (des del 1930 fins a l'actualitat)
3. Petita edat de gel (segles XIV-XX)
4. Imperi romà (des del 27 al 480* dC)

*Aquesta data fa referència a l'Imperi romà d'Occident

Elaboració pròpia a partir del document *El clima de la tierra a lo largo de la historia*, publicat al web [divulgameteo](http://divulgameteo.com).

3. Relacioneu els efectes de les condicions climàtiques en les diferents etapes històriques amb les lliçons apreses a partir de l'estudi de la història.

[4 punts; 1 punt per encert]

Lliçons

1. En situacions de sequera, la gestió de l'aigua i les tècniques d'agricultura sostenible són clau per sobreviure i mantenir les societats.
2. En situacions climàtiques adverses, les innovacions tecnològiques poden ajudar a mitigar els efectes del clima.
3. La cooperació internacional i usar tecnologies netes són factors essencials per frenar els efectes del canvi climàtic.
4. Els canvis en el clima provoquen migracions massives de pobles que cerquen terres fèrtils i poden amplificar tensions socials i polítiques ja existents.

Petita edat de gel

Impacte climàtic: període de refredament global.

Efectes

- Crisis agrícoles a Europa a causa de les baixes temperatures i collites fallides.
- Fam i revoltes socials.
- Innovacions en l'agricultura per adaptar-se al clima, com la rotació de cultius.

Lliçó: 2

Canvi climàtic antropogènic

Impacte climàtic: augment de la temperatura global per les emissions antropogèniques.

Efectes

- Desgel de glaceres, pujada del nivell del mar i fenòmens extrems (com huracans i sequeres).
- Migracions climàtiques massives en regions afectades per la desertificació.
- Impacte en l'estabilitat econòmica i política global.

Lliçó: 3

Civilització maia

Impacte climàtic: sequeres prolongades durant diversos segles.

Efectes

- Reducció dràstica de les collites de blat de moro, l'aliment principal d'aquesta civilització.
- Augment dels conflictes interns per accedir a recursos hídrics.
- Abandonament de ciutats i col·lapse de l'organització social i política.

Lliçó: 1

Imperi romà

Impacte climàtic: variabilitat climàtica i refredament durant les invasions germàniques.

Efectes

- Disminució de la producció agrícola.
- Migracions massives de pobles germànics que busquen terres més fèrtils.
- Tensions internes que van debilitar l'Imperi.

Lliçó: 4

4. Llegiu el text a continuació i responeu les preguntes.

Com la conquesta d'Amèrica va causar la mort de més de 50 milions de persones

La conquesta d'Amèrica per part dels europeus, així com els segles posteriors de domini colonial i esclavisme, són un exemple de com l'acció de l'ésser humà pot alterar el clima.

Cap a començaments del segle XVII, el nombre de morts a Amèrica va arribar als 56 milions, segons una estimació recent, duta a terme per quatre acadèmics del University College of London en un article publicat a *The Conversation*. Aquesta xifra representa el 90 % de la població precolombina i el 10 % de la població total de l'època. Molts van morir a les guerres i altres per la brutalitat i la violència de l'esclavitud a què van ser sotmesos, però no hi ha dubte que la causa principal de la mortaldat van ser les malalties.

Aquesta gran mortaldat seria el segon succés més mortífer de la història de la humanitat en termes proporcionals. Per davant només hi trobem la Segona Guerra Mundial, que va posar fi a la vida de 80 milions de persones.

Un efecte físic inesperat de la mort: el planeta es va refredar

A conseqüència d'aquesta mortaldat, el planeta no tenia prou treballadors. Fruit de la manca de treballadors, els espais en què fins aquell moment hi havia intervingut l'home van tornar al seu estat natural. Aleshores van poder tornar a absorbir el carboni de l'atmosfera fins a un punt en què la Terra es va refredar, conclouen els investigadors a l'article de *The Conversation*.

El descens de les temperatures va fer que el cicle del carboni es retroalimentés i s'eliminés encara més CO₂, la qual cosa resol l'enigma de per què el planeta es va refredar breument aquells anys i va donar lloc a hiverns cruels i estius freds que van causar fam i revoltes.

Adaptació i traducció del [web de la CNN](#)

- a) Expliqueu amb les vostres paraules per què, segons el text, es va produir un refredament global. [1 punt]

La disminució massiva de la població al planeta va comportar l'abandonament de terres de cultiu i l'expansió consegüent de la natura, fet que va provocar una disminució del CO₂, que va comportar que la temperatura disminuís.

- b) Digueu si la situació climàtica que descriu el text és igual o contrària a la del canvi climàtic actual. Argumenteu la vostra resposta. [1 punt]

És el cas contrari. Actualment, hi ha un escalfament global, no un refredament. Les causes del canvi climàtic són oposades, actualment el que augmenta són les emissions de CO₂.

- c) Considereu que la situació que descriu el text seria una solució possible al canvi climàtic actual? Argumenteu la vostra resposta. [1 punt]

Resposta oberta en funció de l'argumentació.

No seria la millor solució, tot i que en funció de l'argumentació pot ser vàlida una resposta afirmativa o negativa.

Per exemple, si es considera que el desenvolupament de zones boscoses seria una solució possible, tot i que no sigui viable dur-ho a terme. Per descomptat, no serà vàlida cap argumentació que defensi la mort de milions de persones.

El terme *art sostenible*, també anomenat *art mediambiental* o *art verd*, pretén incloure en obres artístiques elements relacionats amb l'ecologia i la denúncia de les accions que degraden el nostre entorn, així com el suport a les causes socials. Es tracta d'un tipus d'art que té en consideració l'impacte que crea l'obra en el context geogràfic i social.

5. Observeu les imatges d'obres d'art sostenibles següents i especifiqueu quin material han utilitzat per crear-les —recursos naturals o residus— i identifiqueu el missatge que vol transmetre d'entre els elements de la llista. [6 punts; 0,25 punts per encert en l'ús del material; 0,75 punts per encert en el missatge]

Missatges

1. Conscienciació sobre la conservació del medi marítim.
2. Defensa del gaudi del medi ambient.
3. Denúncia de la tendència al desenvolupament accelerat i a l'expansió de l'economia global.
4. Denúncia de les polítiques alimentàries.
5. Reutilització de plàstics per evitar que acabin als oceans.
6. Destrucció del medi natural.

Whale

Web [Captain Boomer](#)

- ☐ Ús de recursos naturals
☒ Ús de residus

Missatge:

Conscienciació sobre la conservació del medi marítim.

Trolls

Web [radio.cocoa](#)

- ☒ Ús de recursos naturals
☐ Ús de residus

Missatge:

Defensa del gaudi del medi ambient.

Trojan

Web [PACE](#)

- ☐ Ús de recursos naturals
☒ Ús de residus

Missatge:

Denúncia de la tendència al desenvolupament accelerat i a l'expansió de l'economia global.

Wheatfield – A Confrontation

Web [Agnes Denes](#)

- ☒ Ús de recursos naturals
☐ Ús de residus

Missatge:

Denúncia de les polítiques alimentàries.

Wearable

Web [Leeroy New](#)

- ☐ Ús de recursos naturals
☒ Ús de residus

Missatge:

Reutilització dels plàstics per evitar que vagin als oceans.

Inherit the Dust

Web [INHERIT THE DUST](#)

- ☒ Ús de recursos naturals
☐ Ús de residus

Missatge:

Destrucció del medi natural.

ODS 5. Igualtat de gènere

L'ODS 5 vol facilitar a les dones i nenes igualtat per accedir a l'educació i a l'atenció mèdica, així com a oportunitats per aconseguir un treball digne i per tenir representació per prendre decisions polítiques i econòmiques.

El novembre de 2023, el Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) va dur a terme una enquesta sobre les percepcions en matèria d'igualtat entre homes i dones, i sobre estereotips de gènere.

1. A l'enquesta del CIS, els homes enquestats van expressar la seva opinió. Completeu, amb les frases del requadre, alguns comentaris dels resultats de l'enquesta. [4 punts; 1 punt per encert; cada error resta 0,5 punts]

- a) «poc o gens d'acord»
- b) si ells no lluiten també pels drets de les dones
- c) «molt o bastant grans»
- d) el 44,1 % dels homes

Sensació de discriminació

- El **d** diuen estar «molt» o «bastant d'acord» amb l'afirmació: «S'ha arribat tan lluny en la promoció de la igualtat de les dones que ara es discrimina els homes».
- Entre els joves (16-24 anys), aquest percentatge puja fins al **51,8 %**.
- En canvi, el **54,6 % dels homes** estan **a** amb aquesta idea. Això indica una polarització: gairebé la meitat percep discriminació, però l'altra meitat no ho veu així.

Percepció global de desigualtat

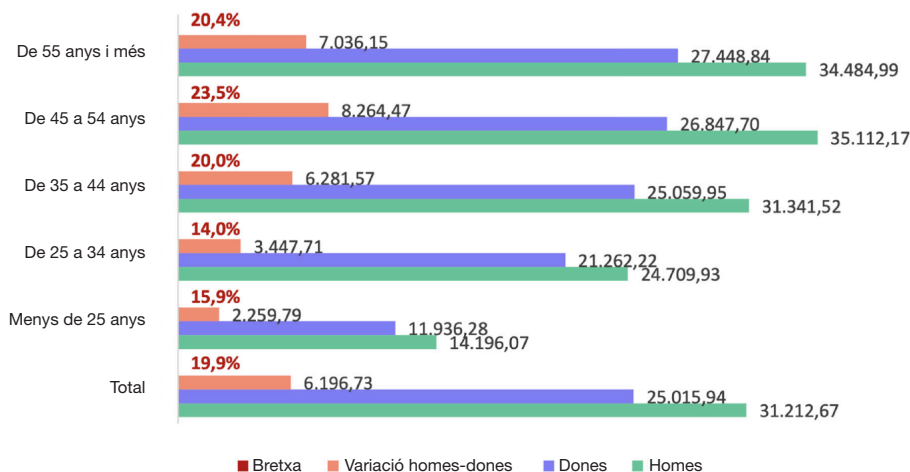
- El **51,8 % dels homes** considera que les desigualtats entre sexes són **c** (en el cas de les dones és el 67,2 %).
- El **74,2% dels homes** creu que no s'assolirà la igualtat **b**. Aquest punt és rellevant: tot i la sensació de discriminació que tenen alguns, la majoria reconeix la necessitat d'implicació masculina per avançar.

Percepciones sobre la igualdad entre hombres y mujeres y estereotipos de genero, CIS

2. La sociòloga Marga Torre, professora i investigadora de la Universitat Carlos III de Madrid, afirma: «Més enllà de la qüestió dels homes discriminats, un dels aspectes més greus a parer meu és que gairebé la meitat dels homes, el 45,7 %, nega la bretxa salarial, que és una de les coses més objectives i mesurables que hi ha». Observeu el gràfic següent i contesteu les preguntes.

Cita extreta del web [Newtral](#)

Salari brut anual per sexe i edat (Catalunya, 2021)

Gràfic extret de la publicació [Dones a Catalunya 2023](#)

a) En quina franja d'edat hi ha més diferències entre el salari de la dona i de l'home?
[1 punt]

De 45 a 54 anys.

b) En aquesta mateixa franja, quin és el percentatge de diferència entre el salari de l'home i el de la dona? [1 punt]

23,5 %.

c) Quina és la variació en euros entre el salari de l'home i el de la dona, en la franja d'edat 45-54 anys? [1 punt]

8.264,47 €.

- d) Quan es parla de «Variació homes-dones» a quin període de temps ens referim?
Un mes o un any? [1 punt]

1 any.

- e) A quina edat les dones arriben a tenir el salari més alt? [1 punt]

Més de 55 anys.

- f) Sense tenir en compte les franges d'edat, de quants euros és la bretxa salarial mitjana entre home i dona? [1 punt]

6.196,73 €.

- g) Després d'interpretar el gràfic, sabríeu donar una definició de «bretxa salarial»? [1 punt]

**La bretxa salarial és la diferència dels salaris entre dones i homes.
Les dones perceben menys respecte als homes, la qual cosa crea desigualtat.**

- h) Reflexioneu. Quin problema pot causar la bretxa salarial a una dona de cara a la jubilació? [1 punt]

El fet de guanyar menys comporta ingressar menys a la seguretat social i, per tant, tenir una pensió més baixa. En resum, ser més pobres.

Al costat de la bretxa salarial, hi ha altres indicadors de les desigualtats en el treball entre homes i dones, com ara el sostre de vidre i el terra enganxós. *Sostre de vidre* fa referència a la dificultat que troben les dones per accedir als càrrecs directius. Tot i tenir nivells de formació més alts, elles es queden en posicions tècniques i professionals, sense arribar a la direcció.

Algunes investigadores apunten que el concepte *sostre de vidre* hauria de complementar-se, o substituir-se, per *terra enganxós*.

Text adaptat del web [LaGroc](#)

3. Els gràfics següents representen les posicions de direcció i gerència i les ocupacions elementals l'any 2022 a Catalunya, segons el sexe de les persones treballadores.

**Ocupacions de direcció i gerència i elementals
segons sexe. Catalunya 2022**

■ Homes ■ Dones

Imatge adaptada del web [Flourish](#)

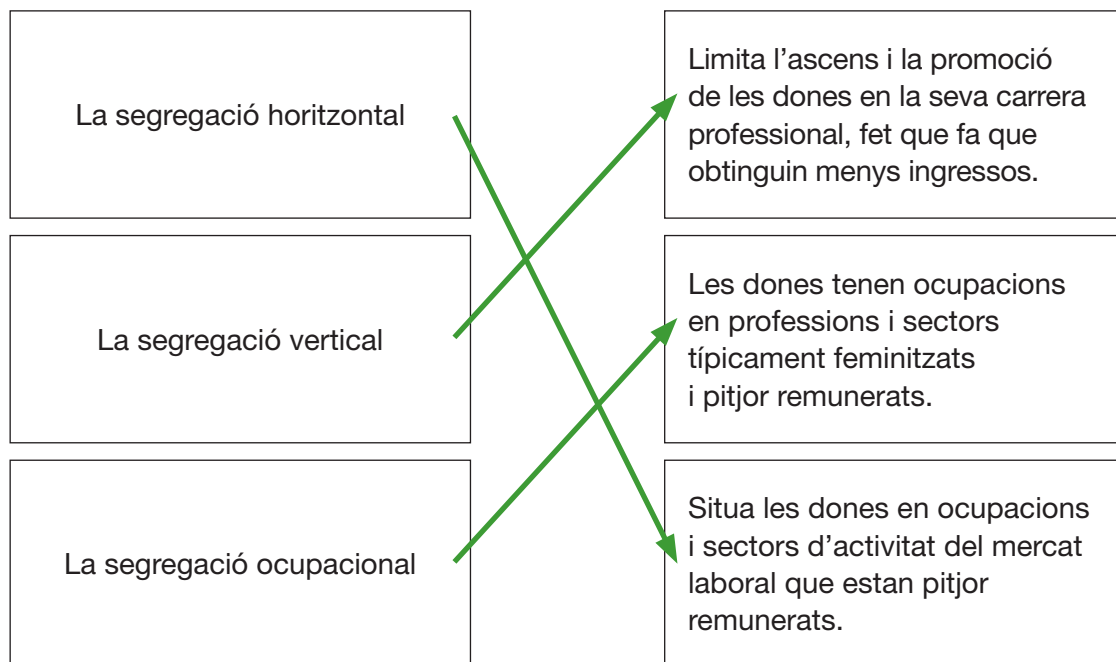
- a) Podríeu descriure la situació, especificar en què treballen homes i dones, i dir on és més nombrós cada col·lectiu? Quina tendència general podeu deduir per a l'home i quina per a la dona? [3 punts; 0,75 punts per aspecte encertat]

Al voltant del 60 % dels homes treballava en llocs de direcció i gerència [0,75 punts] mentre que un 55 % de dones treballava en llocs elementals [0,75 punts]. Les dones tenen llocs de feina menys qualificats [0,75 punts] i, per tant, més precaris [0,75 punts].

- b) Expliqueu el significat de *terra enganxós* que podeu deduir a partir dels gràfics i el text. [1,5 punts]

Les dones no només no accedeixen a les posicions més ben qualificades del mercat laboral, sinó que es troben amb dificultats serioses per superar els llocs de treball més precaris i menys valorats socialment. Per tant, es queden «enganxades» a terra, o sigui, al lloc més baix.

4. Hi ha diferents tipologies de segregacions que provoquen la bretxa salarial. Uniu amb una fletxa cada tipologia amb la definició que li correspongui.
[3 punts; 1 punt per encert; -0,5 punts per error]

5. La majoria de les dones catalanes estan ocupades en ocupacions poc remunerades o bé de cures. Encercleu les ocupacions que es consideren feminitzades.

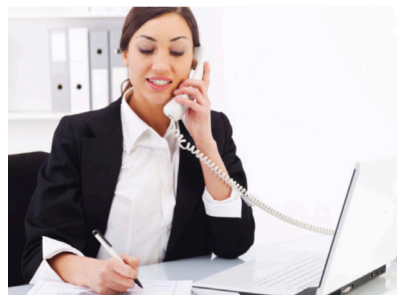
[3,5 punts; 0,5 punts per encert; -0,25 punts per error]

Font: web [BARTALENTlab](#)

Font: web de la [UAB](#)

Font: web [ADP Centre de formació](#)

Sector restauració

Educació

Sector de cures
geriàtriques

Sector logístic
i transport

Cria d'animals per
a l'alimentació

Personal administratiu

Ocupacions
elementals

Sector mecànic

Sector vitivinícola

Personal
de venda

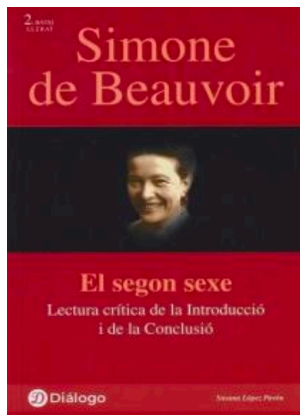
Medicina i infermeria

Universitat

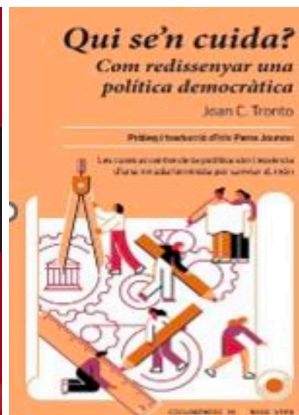
Elaboració pròpia a partir del web [AVALOT](#)

6. Per assolir la igualtat de gènere, tal com proposa l'ODS 5, necessitem més literatura escrita per dones i amb protagonistes femenines, perquè les nenes i les dones tinguin models positius i perquè tothom es pugui inspirar per lluitar contra una societat desigual. Després d'haver llegit les sinopsis, identifiqueu quina coberta correspon a cada llibre. [2 punts; 0,5 punts per encert]

Coberta 1

Coberta 2

Coberta 3

Coberta 4

Coberta 2

«Celebrem l'obra de l'autora perquè fa que la gent es replantegi les obligacions que tenim vers els altres a les societats democràtiques. Massa sovint la retòrica moderna sobre la democràcia exalta la llibertat personal, mentre que obvia la responsabilitat interpersonal. L'autora també destaca que cuidar-nos no és una càrrega, sinó un acte enriquidor que ens recorda que tots depenem dels altres, tant se val l'edat o l'origen.»

Coberta 3

L'autora ens convida a viatjar a través de la nostra sexualitat sense embuts, en confiança i amb molta sororitat. Un viatge que posa la mirada al passat per entendre quines experiències ens han marcat, que reflexiona sobre com vivim el sexe en el present i que ens fa prendre consciència sobre com desitjaríem, en realitat, gaudir-lo.

Un llibre amb exercicis pràctics i d'autoconeixement, que pretén trencar amb la manera com ens han educat i que vol fer valdre la riquesa de la sexualitat.

Coberta 1

Aquest text va inaugurar tot un gènere en el camp de la teoria literària: l'anàlisi feminista dels textos literaris. De fet, es tracta d'un assaig filosòfic dedicat a esbrinar en què consisteix ser dona, un llibre que convida a la reflexió.

Coberta 4

«Lluites en defensa de la vida i el territori davant de la desposseïció? Et preocupa el poder desorbitat que acumulen les empreses transnacionals? Formes part d'algun col·lectiu? Voleu unir feminisme, anticapitalisme, ecologisme... i interseccionalitzar lluites? Us interessa conèixer altres organitzacions i resistències? En aquest manual no trobareu respostes ni receptes tancades, però sí una proposta col·lectiva que hem teixit des de diferents col·lectius i territoris per impulsar les lluites ecofeministes contra el poder corporatiu.»

Font: web [ona llibres](#)

Activitat 3

ODS 15. Vida d'ecosistemes terrestres

La gran majoria dels moviments feministes denuncien el patriarcat i el capitalisme com a causes principals de les desigualtats entre homes i dones. Tanmateix, hi ha un moviment de lluita feminista, l'ecofeminisme, que entén que hi ha vincles molt profunds entre el sistema de dominació i explotació de les dones i el sistema de dominació i explotació dels recursos naturals i animals.

1. Indiqueu amb una creu la definició correcta de patriarcat i capitalisme d'entre les tres opcions proposades. [2 punts; 1 punt per encert; -0,5 punts per error]

Patriarcat		Forma d'organització social i política en què hi ha un patriarca que acumula tot el poder.
	X	Forma d'organització social i política que dona el màxim poder als homes en detriment de les dones, i que es reproduïx perfectament al llarg del temps i s'adapta als valors canviants i a les diferents cultures.
		Forma d'organització social i política en què les dones tenen el poder i els homes s'encarreguen dels treballs més durs.
Capitalisme		Sistema econòmic de producció en què totes les transaccions econòmiques es basen en el capital.
		Sistema econòmic de producció caracteritzat per la propietat pública dels mitjans de producció i la recerca del benefici a favor de tota la comunitat.
	X	Sistema econòmic de producció caracteritzat per la propietat privada dels mitjans de producció i la recerca del benefici màxim, sense tenir en compte la disponibilitat i la gestió dels recursos naturals.

2. Ompliu la columna en blanc amb les paraules que corresponen a les definicions proposades. [4,5 punts; 0,75 punts per encert]

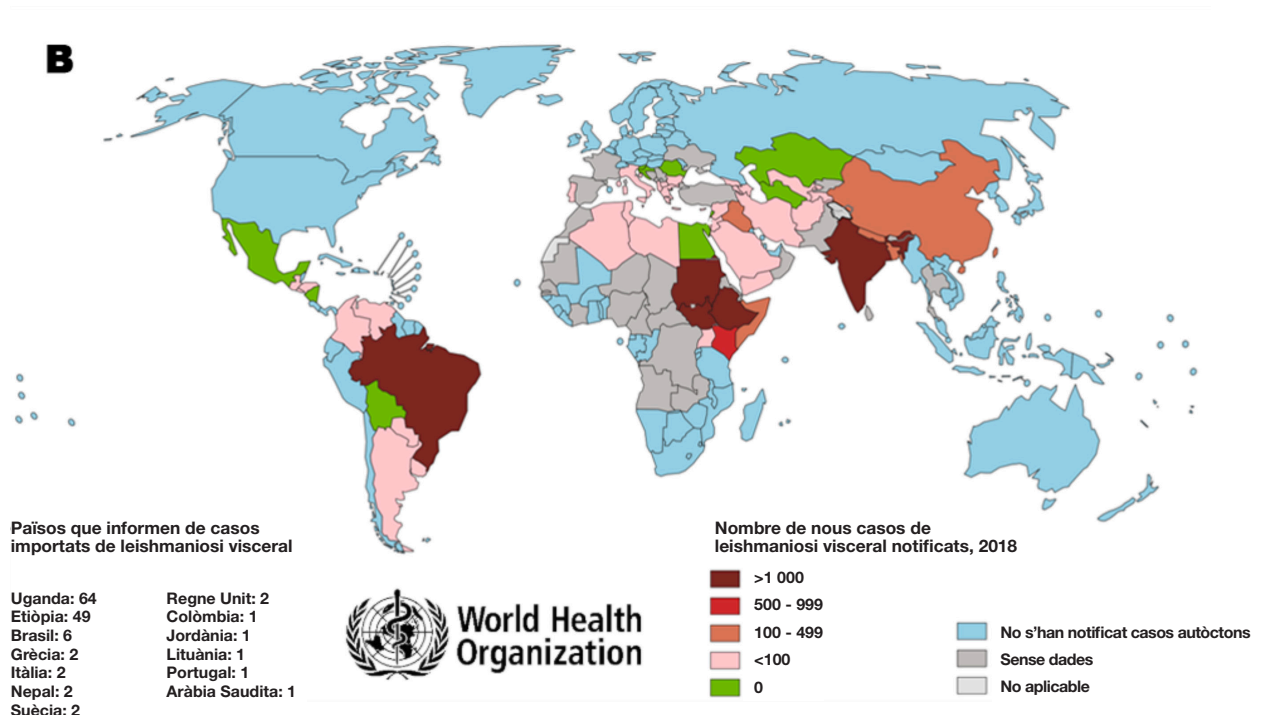
Definicions	Paraula
Dones que practiquen l'ecofeminisme.	ecofeministes
Part de la biologia que estudia les interrelacions dels éssers vius entre ells i amb el seu medi.	ecologia
Actitud que, sense renunciar a usar la força, refusa emprar la violència i tornar mal per mal.	no-violència
Elevacions naturals del terreny.	muntanyes
Compost d'hidrogen i oxigen de fórmula H ₂ O.	aigua
Els homes i les dones, els nens i les nenes considerats col·lectivament.	humanitat

Definicions extretes i adaptades del diccionari en línia dicionari.cat

Una demanda més alta de proteïnes animals, l'augment d'una agricultura intensiva i insostenible, l'ús i l'explotació creixents de la fauna salvatge i la crisi climàtica afavoreixen l'aparició de malalties zoonòtiques —aquelles que es poden transmetre entre animals i éssers humans—, com la covid. Uns dos milions de persones moren cada any a causa de malalties zoonòtiques desateses, la majoria en països amb ingressos baixos i mitjans.

Text extret del [web de la ONU](#)

3. El mapa representa la distribució geogràfica de la leishmaniosi visceral, una malaltia zoonòtica transmesa per un mosquit.

Font de la imatge:: web [STOPleishmania.org](#)

a) Indiqueu els continents on hi ha més casos. [1,5 punts; 0,5 punts per encert]

Àsia, Àfrica i Amèrica del Sud (o Amèrica).

b) Indiqueu tres països en què no hi ha cap cas autòcton. [1,5 punts; 0,5 punts per encert]

Austràlia, Estats Units, Xile, Regne Unit, Groenlàndia, Polònia, Eslovàquia, Bielorrússia, i Ucraïna.

c) Escriviu tres països europeus en què es registren menys de cent casos a l'any de leishmaniosi visceral. [1,5 punts; 0,5 punts per encert]

Itàlia, Grècia, Espanya, Portugal, Albània i Bulgària.

4. El risc més gran de futures pandèmies és la cria intensiva d'animals per a l'alimentació.

El sistema alimentari mundial i les dietes basades en un excés de proteïnes animals (sobretot de carn vermella) són les causes de diferents problemes per a la humanitat. Per una banda, el sistema alimentari i les dietes basades en animals van ser impulsors clau de la zoonosi i, per l'altra, les pràctiques de les granges industrials requereixen l'ús excessiu d'antibiòtics, la qual cosa contribueix a augmentar la indefensió dels éssers humans davant de les infeccions.

Text adaptat del web proveg.international

- a) Observeu amb atenció les imatges següents, que representen diferents tipologies d'alimentació al llarg de la història. Ordeneu-les segons l'etapa històrica —com en una línia del temps— i indiqueu a quina edat històrica pertanyen.
[6 punts; 0,5 punts per encert; -0,25 punts per error]

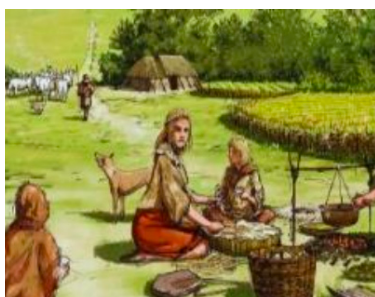
Edat històrica: **prehistòria o paleolític**
Ordre: **1**

Edat històrica: **edat mitjana**
Ordre: **3**

Edat històrica: **Renaixement o edat moderna**
Ordre: **4 o 5**

Edat històrica: **prehistòria o neolític**
Ordre: **2**

Edat històrica: **edat moderna**
Ordre: **5 o 4**

Edat històrica: **edat contemporània**
Ordre: **6**

Fonts: (1) Web KHROS.HISTORIA (2) Wikipedia (3) Web.Entrevisitas (4) Web.English.Heritage (5) Web.de.la.Academia.Aragonesa.de.Gastronomia (6) Web.de.McDonalds

- b) Llegeix les frases següents i decideix si són vertaderes o falses, segons la informació treballada al llarg de l'activitat. [3 punts; 0,5 punts per encert; -0,25 punts per error]

Frase	Vertader	Fals
L'ecofeminisme és un moviment feminista que afirma que dones i animals són explotats gairebé de la mateixa manera.	X	
El patriarcat és una forma d'organització social i política en què hi ha un patriarca que té tot el poder.		X
Segons les ecofeministes, és important recuperar els espais de cures i empatia cap als animals i cap als éssers humans.	X	
L'agricultura intensiva és una forma d'agricultura respectuosa amb la natura.		X
Les malalties zoonòtiques són més freqüents i letals als països del Primer Món.		X
La conservació dels ecosistemes no és important per a la cria respectuosa d'animals, ja que a les granges estan molt ben cuidats.		X

5. La cultura del veganisme sorgeix com a contrapunt al maltractament i l'explotació animal. És cert que l'alimentació ocupa un lloc predominant dins d'aquest corrent, però la seva ètica s'extrapola a tots els àmbits de consum: cosmètica, tèxtil, productes de neteja. Dana Ellyn, pintora vegana establerta a Washington, busca remoure consciències a través dels seus olis, en què denuncia sense reserves la sobreexplotació animal i l'especisme.

- a) Observeu amb atenció aquesta obra d'Ellyn, poseu-li un títol i expliqueu què representa (mínim 50 paraules). [2 punts; 0,5 punts pel títol; 1,50 punts per l'explicació]

Font del text i de la imatge: web [CULTURA INQUIETA](#)

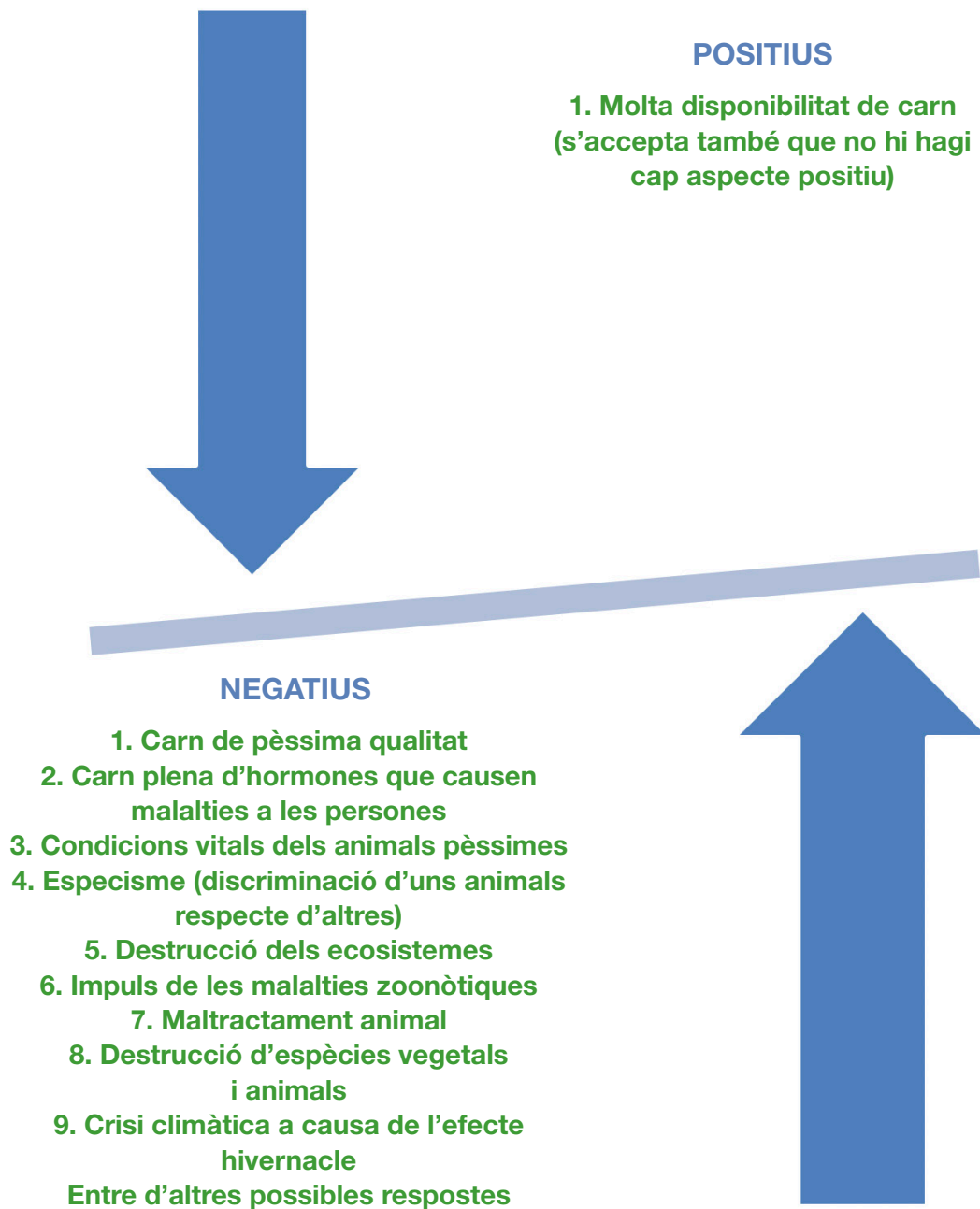
TÍTOL

Resposta oberta. S'avalua la capacitat de les persones aspirants de crear un títol en què es posi en relleu que ens estimem molt les nostres mascotes, però no tenim rèmores en menjar-ne d'altres.

PRESENTACIÓ

Resposta oberta. S'avalua la capacitat de les persones aspirants a explicar aquesta dualitat que en principi sembla contradictòria.

- b) Al mapa conceptual següent, feu un recull de tres aspectes positius i tres de negatius de la cria intensiva d'animals. [3 punts; 0,5 punts per aspecte indicat]

Activitat 4

PUNTUACIÓ TOTAL

Puntuació màxima: 100 punts

